

Vážený pane Kubku,

obracíme se na Vás za kolektiv organizací zabývajících se ženskoprávní tematikou, sexuální naukou, násilím na ženách a jeho prevencí i další lidskoprávní agendou. Kontaktujeme Vás ve věci stížnosti na výroky lékaře a čestného předsedy Společnosti pro plánování rodiny (SPPR), MUDr. Radima Uzla, CSc. Dlouhodobě nás znepokojují jeho výroky k tématům sexuálního a domácího násilí, ve kterých zlehčuje nejen sexuální násilí vůči ženám, ale šíří mýty a nepravdy o znásilnění a sexuálním obtěžování, degraduje muže na pudy ovládaná zvířata a podporuje nezdravé chování mužů.

Tyto výroky také přispívají k tzv. rape culture, tedy kultuře, ve které je sexuální násilí a obtěžování tolerováno a bráno jako normální, a odporují myšlence rovnosti žen a mužů. Máme za to, že výroky MUDr. Radima Uzla, CSc. jsou v rozporu s etickými standardy profese lékaře a že MUDr. Uzel svým jednáním porušuje Etický kodex České lékařské komory.

Zejména v následujících bodech paragrafu 2:

(10) Lékař, který vykonává své povolání, je povinen odborně se vzdělávat.

(16) Lékař se musí zdržet všech nedůstojných aktivit, které přímo nebo nepřímo znamenají propagaci nebo reklamu jeho osoby a lékařské praxe a ve svých důsledcích jsou agitační činností, cílenou na rozšíření klientely. Nesmí rovněž tyto aktivity iniciovat prostřednictvím druhých osob.

(18) Lékař si má být vědom své občanské úlohy i vlivu na okolí.

Příklady zmíněných výroků uvádíme níže:

"Někdy je znásilnění vinou oběti." 1)

"Návštěvník kavárny se musí obrnit před hnusně potetovanou číšnicí, od které mu káva nechutná, protože už pohled na ní je vlastně urážející." 1)

"Musíme si zvyknout na sexuální obtěžování." 1)

Sexuální násilí, a to i ve formě obtěžování, má dalekosáhlé důsledky na život žen a není v zájmu naší společnosti, aby si na něj ženy zvykaly. Mezinárodní výzkum "Violence against women" ukázal, že ženy se v důsledku strachu z fyzického nebo sexuálního napadení vyhýbají určitým místům nebo situacím. V Česku se podle tohoto průzkumu nějakému místu či situaci vyhnulo 66 % žen, což je jedno z nejvyšších čísel v rámci Evropské unie - průměr v Evropské unii tvoří 53 %. Život v neustálém strachu nemůže být plnohodnotným životem a ženy v naší společnosti nemohou plně rozvinout svůj potenciál.

"Plácání kolegyně po zadku může představovat proteplení lidských vztahů." 1)

Bez jednoznačného vzájemného souhlasu by k takovému jednání na pracovišti ani jinde nemělo docházet, protože se jedná o hrubý zásah do tělesné integrity jedince. Plácání po zadku na pracovišti může často být projevem dominance, kterému se osoba, například ze strachu ztráty práce, nemůže dost dobře bránit. Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2022 považuje obtěžování na pracovišti za formu genderově podmíněného násilí, které přispívá k nerovnostem mezi muži a ženami v naší společnosti. Stejný dokument uvádí, že obtěžování na pracovišti je jedním z typů násilí, u něhož je největší latence a většina obětí nikdy nevyhledá pomoc a neobrátil se na policii. Sociologický ústav Akademie věd ČR uvádí, že sexuální obtěžování na pracovišti zažívá 13 % žen.

"Pravého mistrovství v domácím násilí dosahují ženy hysterické. Vynikají v citovém vyděračství, pomluvách, skandalizování na veřejnosti, vynucováním emoční účasti, pláčem, sebevražednými demonstrativními akcemi, zveličováním vlastního utrpení. Muže často ponižují, zesměšňují, podceňují, vysmívají se jeho pracovním a sexuálním neúspěchům, uplatňují potravinový teror a útěky z domova." 2)

"Nějaký lékař byl potrestán za to, že poplácal sestřičku po zadku. Vážení, já za 50 roků své praxe v gynekologii a porodnictví, těch poplácaných sestřičích zadků bylo možná i několik desítek, to by bylo na doživotí." 3)

V současné době, více než kdy jindy potřebujeme, aby v České republice byl dostatek kvalifikovaného zdravotnického personálu. Toho ale docílíme jen těžko, pokud na pracovištích bude docházet k diskriminaci či obtěžování. Výzkum "Proč lékařky odcházejí?" ukazuje, že ženy se s těmito jevy setkávají již při studiu medicíny a mají vliv na to, zda se rozhodnou působit v nemocnici, nebo si zvolí jinou kariérní cestu.

"Potřebuje se (žena) zbavit svého otravného manžela, který jí leze na nervy? Pak je zbytečné, aby ztrácela čas sáhodlouhými žalobami, ve kterých muže obviní, že osahává jejich dítě. Prostě ho žaluje ze znásilnění. Na pár let bude od chlapa pokoj. Soud jí s největší pravděpodobností uvěří." 4)

"Zeptat se ženy, jestli souhlasí se sundáním podprsenky, je veskrze špatný model sexuální schůzky." 1)

Vztahy lidí a jejich vzájemné interakce musejí být vždy založeny na konsensu. Pokaždé, když vstupujeme do intimní zóny druhého člověka, je nutné se verbálně či neverbálně ujistit, zda dotyčná osoba s tímto jednáním souhlasí. Sexuolog by měl povzbuzovat, aby lidé komunikovali své potřeby, byli opatrní na projevy náklonosti a ujistili se, že jsou vítané a naopak se nebáli říct, pokud se necítí dobře.

"Jakmile ona je schopná pozvat podnapilé lidi do soukromí, musí počítat s tím, že to nemusí dopadnout dobře."1)

Alkohol v žádném případě neospravedlňuje sexuálně násilného*ou pachatele*ku v jeho*jejím jednání. Zároveň oběť sexuálního násilí není nikdy zodpovědná za to, že ji někdo sexuálně napadl. Vinen je vždy člověk, který toto násilí spáchá. Věříme, že je ve vašem zájmu odpovědět na sexistické, misogynní a někdy až násilné výroky doktora Uzla. Považujeme to za velmi důležité, neboť doktor Uzel je veřejně činná osoba, která často vystupuje v médiích a také působí jako soudní znalec v oboru sexuologie a porodnictví. Jeho názory tak mají vliv nejen na veřejné vnímání mravních hledisek lidské sexuality, ale také přímo na životy konkrétních lidí. Problematické je také jeho působení na školách, kde může svými přednáškami přímo ovlivnit děti a mladé lidi. Abychom podpořili naše tvrzení, v příloze této stížnosti připojujeme rozhovory jako samostatný dokument. Abychom dále prokázali, že se jedná o dlouhodobý problém, přikládáme nejen nejaktuálnější rozhovor, ale také rozhovor z roku 2009.

Výše popsané jednání je vysoce neprofesionální, není v souladu s aktuálními poznatky vědy a společnosti a škodí dobré pověsti České lékařské komory a lékařského povolání obecně. Věříme, že i pro Vás bude jednání doktora Uzla nepřijatelné a vyvodíte z něj náležité důsledky.

S pozdravem

Beat Sexism, Česká ženská lobby, Gender Studies, Konsent, Nesehnutí

Přílohy

1) Uzel: Chlap je od přírody zvíře, ženy by s tím měly počítat a zařídít se podle toho [online]. 7.12.2020 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/uzel-chlap-je-od-prirody-zvire-zeny-by-s-tim-mely-pocitat-a/r~f837d6de38cc11eb842f0cc47ab5f122/>

2) VĚDA: Ženská agrese [online]. 12.9.2019 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: https://neviditelnypes.lidovky.cz/veda/veda-zenska-agrese.A190911_201729_p_veda_wag

3) Radim Uzel: Lékař byl potrestán za to, že poplácal sestřičku po zadku. To já bych dostal doživotí [online]. 16.3.2018 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/radim-uzel-me-too/r~6f28c73c294c11e8a44c0cc47ab5f122/r~aa12ba0228f111e8aca5ac1f6b220ee8/>

4) Radim Uzel: Vymyšlená obvinění ze znásilnění [online]. 9.9.2009 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/zdravi/clanek/radim-uzel-vymyslana-obvineni-ze-znasilneni-40236153>

Pro více informací

Violence against women: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2022. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/AP-DN---grafikaFINAL.pdf>

Křížková, Alena (ed.), Čermáková, Marie, Dudová, Radka, Maříková, Hana, Uhdeová, Zuzana. 2005. „Obtěžování žen a mužů a sexuální obtěžování v českém systému pracovních vztahů. Rozsah, formy, aktéři, řešení.“ MPSV ČR 2005. Praha: MPSV ČR. 88 s.

Proč lékařky odcházejí?: <https://www.mladilekari.cz/2020/proc-lekarky-odchazeji/>

Kontakty zastupujících osob

Blerta Sejdiya, ředitelka Beat Sexism, z. s.

e-mail: blertasejdija@beatsexism.com

tel: +420 607 077 563

Marta Smolíková, předsedkyně Česká ženská lobby, z. s.

e-mail: predsedkyne@czlobby.cz

tel: +420 603 897 582

Helena Skálová, ředitelka Gender Studies, o. p. s.

e-mail: helena.skalova@genderstudies.cz

tel: +420 777 910 933

Johanna Nejedlová, výkonná ředitelka Konsent, z. s.

e-mail: johanna@konsent.cz

tel: +420 722 018 115

Zuzana Martanovič, statutární zástupkyně NESEHNUTÍ, z. s.

e-mail: zuzana.martanovic@nesehnuti.cz

tel: +420 543 245 342

